GHIDUL AVERTIZORULUI ÎN INTERES PUBLIC

AVERTIZORUL ÎN INTERES PUBLIC

Avertizorul în interes public este persoana fizică care efectuează o raportare sau divulgă public informaţii referitoare la încălcări ale legii, obţinute în context profesional.

Contextul profesional include activităţi profesionale, actuale sau anterioare, de orice natură, remunerate sau nu, desfăşurate în cadrul Ministerului Justiției și al instituțiilor publice aflate în subordinea sau coordonarea ministerului, în baza cărora persoana poate obţine informaţii referitoare la încălcări ale legii şi poate suferi represalii, în caz de raportare a acestora.

Conform prevederilor Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, informațiile referitoare la încălcări ale legii reprezintă acele informații, inclusiv suspiciuni rezonabile, cu privire la încălcări efective sau potențiale ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă în cadrul Ministerului Justiției și al instituțiilor publice aflate în subordinea sau coordonarea ministerului, în care lucrează sau a lucrat avertizorul în interes public sau cu care acesta este sau a fost în contact prin intermediul activității sale, precum și informațiile cu privire la încercări de a ascunde astfel de încălcări.

Avertizorul de integritate este persoana care sesizează cu bună-credință încălcări ale legii, și care poate fi:

- funcționar public;
- personal contractual, conform Codului Muncii;
- personal care își desfășoară activitatea în baza unor statute speciale;
- orice altă persoană care are informații relevante.

PRINCIPII GENERALE

Principiile care guvernează protecția raportărilor privind încălcări ale legii sunt următoarele:

a) principiul legalității - potrivit căruia autoritățile, instituțiile publice, alte persoane juridice de drept public, precum și persoanele juridice de drept privat au obligația de a respecta drepturile și libertățile fundamentale, prin asigurarea respectării depline, printre altele, a libertății de exprimare și de informare, a dreptului la protecția datelor cu caracter personal, a libertății de a desfășura o activitate comercială, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a sănătății umane, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a mediului, a dreptului la o cale de atac eficientă și a dreptului la apărare;

b) principiul responsabilității - potrivit căruia avertizorul în interes public are obligația de a prezenta date sau informații relevante cu privire la faptele raportate;
c) principiul imparțialității - potrivit căruia examinarea și soluționarea raportărilor se fac fără subiectivism, indiferent de convingerile și interesele persoanelor responsabile de soluționarea acestora;
d) principiul bunei administrări - potrivit căruia autoritățile și instituțiile publice, alte persoane juridice de drept public/privat sunt datoare să își desfășoare activitatea în realizarea interesului general, cu un grad ridicat de profesionalism, în condiții de eficiență și eficacitate a folosirii resurselor;
e) principiul echilibrului - potrivit căruia nicio persoană nu se poate prevala de prevederile prezentei legi pentru a diminua sancțiunea administrativă sau disciplinară pentru o faptă a sa mai gravă care nu are legătură cu raportarea;
f) principiul bunei-credințe - potrivit căruia este ocrotită persoana care a avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării și că respectivele informații intrau în domeniul de aplicare al prezentei legi.

MODALITĂȚI DE RAPORTARE

Potrivit cadrului legal raportarea este comunicarea de informații orală sau scrisă, cu privire la orice faptă care reprezintă o încălcare a legii.
Modalitățile de raportare sunt:

- raportarea internă;
- raportarea externă.

Raportarea internă privind încălcări ale legii se realizează, în principal, prin intermediul canalelor interne de raportare existente la nivelul instituției, însă avertizorul în interes public care efectuează o raportare poate opta între canalul intern de raportare și canalul extern de raportare.
Aceasta se face în scris, pe suport hârtie/în format electronic sau prin întâlnire față în față cu persoana responsabilă, la cererea avertizorului în interes public.
Raportare externă reprezintă comunicarea de informații orală sau scrisă referitoare la încălcări ale legii, realizată prin canalele externe de raportare reprezentate de autoritățile prevăzute în Legea nr. 361/2022.

În situaţia în care un avertizor în interes public raportează informaţii privind încălcări ale legii, cunoscând că acestea sunt nereale, aceasta constituie raportare nereală care reprezintă contravenţie şi se sancţionează conform Legii nr. 361/2022.

CONŢINUTUL RAPORTĂRII PRIVIND ÎNCĂLCĂRI ALE LEGII

Raportarea se examinează, respectiv se soluţionează, dacă aceasta cuprinde, cel puţin, următoarele:

- numele şi prenumele;
- datele de contact ale avertizorului în interes public;
- contextul profesional în care au fost obținute informațiile;
- persoana vizată, dacă este cunoscută;
- descrierea faptei susceptibile să constituie încălcare a legii în cadrul unei autorităţi, instituţii publice, oricărei alte persoane juridice de drept public, precum şi în cadrul persoanei juridice de drept privat;
- probele în susținerea raportării, după caz;
- data şi semnătura, după caz.

Prin excepţie, raportarea care nu cuprinde numele, prenumele, datele de contact sau semnătura avertizorului în interes public se examinează şi se soluţionează în măsura în care conţine indicii referitoare la încălcări ale legii.

Persoanele care efectuează raportări privind încălcări ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă în cadrul Ministerului Justiției și al instituțiilor publice aflate în subordinea sau coordonarea ministerului, au posibilitatea să utilizeze fie canalele interne, fie cele externe, sau să raporteze la canalele externe după ce le-au utilizat pe cele interne, beneficiind în același timp de aceleași standard de protecție.

CANALE INTERNE DE RAPORTARE

- E-mail la adresa avertizor@just.ro, (utilizând formularul orientativ)
- On-line prin completarea formularului electronic aflat pe site-ul instituției avertizor anonim https://www.just.ro/avertizor-anonim/ și https://www.just.ro/avertizor-nominal/
- Depunere directă la persoana desemnată din cadrul Corpului de control al ministrului, la sediul Ministerului Justiției, str. Apolodor nr. 17, sector 5, Bucureşti.(doamna Răscol Diana)
- Comunicare orală în faţa persoanei desemnate, care va fi consemnată într-un proces verbal (pentru programări prealabile va fi folosită adresa de e-mail avertizor@just.ro).

Persoana desemnată din cadrul Ministerului Justiției are obligația de a informa avertizorul în interes public referitor la înregistrarea raportării în termen de 7 zile de la primirea acesteia.

De asemenea, cu privire la soluționarea raportării și efectuarea de acțiuni subsecvente, persoana desemnată menține contactul cu avertizorul în interes public, în vederea solicitării de informații suplimentare și informării, are obligația să informeze avertizorul în interes public cu privire la stadiu acțiunilor subsecvente, în termen de 3 luni, de la primirea raportării, precum și ori de câte ori sunt înregistrate evoluții în desfășurarea acțiunilor subsecvente, cu excepția cazului în care informarea ar putea periclita desfășurarea acestora.

Totodată, avertizorul în interes public este informat de persoana desemnată cu privire la modalitatea de soluționare a raportării interne.

CANALE EXTERNE DE RAPORTARE

- autoritățile şi instituțiile publice care, potrivit dispozițiilor legale speciale, primesc şi soluționează raportări referitoare la încălcări ale legii, în domeniul lor de competență;
- alte autorități și instituții publice cărora Agenția Națională de Integritate le transmite raportările spre competentă soluționare;
- Agenția Națională de Integritate:

  - Online, pe Platforma Avertizori **https://avertizori.integritate.eu**;

  - Prin e-mail la adresa **avertizari@integritate.eu**;

  - Telefonic, la numărul 0372.069.869 selectând tastele **1** (*Selectare lb. română*), **0** (*Acord înregistrare conversație*), **3** (*Direcția Avertizori în interes public*). Conversațiile vor fi înregistrate automat;

  - Prin intermediul serviciilor poștale la adresa ANI din Bulevardul Lascăr Catargiu nr. 15, Cod poștal 010661, Sector 1, București - România - *În atenția Direcției Avertizori în interes public*;

  - Personal, prin prezența la sediul ANI (cu programare prealabilă efectuată la adresa de email **avertizari@integritate.eu**).

CONFIDENȚIALITATEA RAPORTĂRII

În conformitate cu prevederile legale la nivelul Ministerului Justiției persoana desemnată cu primirea raportării, precum şi persoanele implicate în soluționarea acesteia, au obligația de a nu dezvălui identitatea avertizorului în interes public şi nici informații care ar putea permite identificarea directă sau indirectă a acestuia, excepție făcând situația în care există acordul expres al acestuia.

De asemenea, identitatea avertizorului de integritate sau orice altă informaţie furnizată de acesta poate fi divulgată numai în cazul în care există o obligaţie impusă de lege, cu respectarea condiţiilor şi limitelor prevăzute de dispoziţiile legale, caz în care persoana este informată anterior, în scris, cu privire la divulgarea identităţii şi a motivelor dezvăluirii datelor confidenţiale în cauză. Obligaţia nu există în cazul în care informarea ar periclita investigaţiile şi procedurile judiciare.

La nivelul instituţiei obligaţia de a păstra confidenţialitatea se menţine şi în cazul în care raportarea ajunge din eroare la o altă persoană sau compartiment din cadrul ministerului, alta decât persoana desemnată, raportarea înaintându-se de îndată, persoanei desemnate.

Însă dacă în contextul unei divulgări publice, avertizorul în interes public a dezvăluit în mod intenţionat identitatea sa, atunci obligativitatea de a păstra confidenţialitatea nu mai există.

PROTECŢIA AVERTIZORULUI ÎN INTERES PUBLIC

Avertizorul în interes public pentru a beneficia de măsuri de protecţie, trebuie să întrunească cumulativ următoarele condiţii:

a) să fie una dintre persoanele care efectuează raportări potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) din prezenta lege şi care a obţinut informaţii referitoare la încălcări ale legii într-un context profesional;

b) să fi avut motive întemeiate să creadă că informaţiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării;

c) să fi efectuat o raportare internă, o raportare externă sau o divulgare publică.

Totodată, şi pentru a beneficia de măsurile reparatorii, avertizorul în interes public trebuie să îndeplinească cumulativ condiţiile prevăzute mai sus, precum şi condiţia ca represaliile să fie consecinţa raportării efectuate.

Conform Legii nr. 361/2022, este interzisă orice formă de represalii împotriva avertizorilor în interes public, ameninţări cu represalii sau tentative de represalii, astfel că, fiecare instituţie are obligaţia de a asigura la nivelul său implementarea dispoziţiilor legale.